

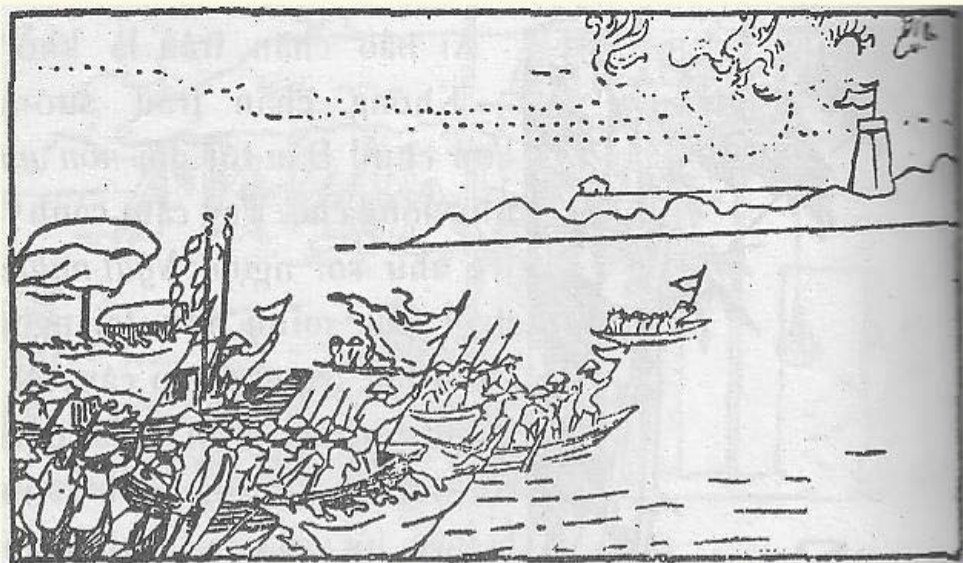
31 - Chăn trâu.

Ai bảo chăn trâu là khổ ?
- Không chăn trâu xướng
lầm chú! Đầu tôi đội nón
mê như lọng che. Tay cầm
cành tre như roi ngựa. Ngất
ngheo ngồi trên mình trâu,
tai nghe chim hót trong chòm
cây, mắt trông bướm lượn
trên đám cỏ. Trong khoảng
trời xanh, lá biếc, tôi với con
trâu thành thói vui thú,
tưởng không còn gì vui
sướng cho bằng.



Dắt trâu ra đồng cho nó ăn cỏ.

32 - Vua Lý Thái Tổ dời đô ra thành Hà Nội.



Vua Lý Thái Tổ dời đô ra Thăng Long.

Vua Lý Thái Tổ thấy đất Hoa Lư là chỗ nhà Đinh và nhà Lê
đóng đô trước chật hẹp quá, mới dời đô ra thành Đại La là
nơi thủ phủ nước ta về cuối thời nội thuộc Tàu. Sứ chép
rằng khi thuyền rồng nhà vua ra đến nơi, thì thấy một con
rồng vàng bay trên trời. Nhà vua cho là điềm tốt, mới đổi
tên là Thăng Long nghĩa là "Rồng lên". Thế là thành
Thăng long, tức là thành Hà Nội bây giờ, thành ra kinh
đô nước Nam.

Thành Thăng long, tức là thành Hà Nội bây giờ.

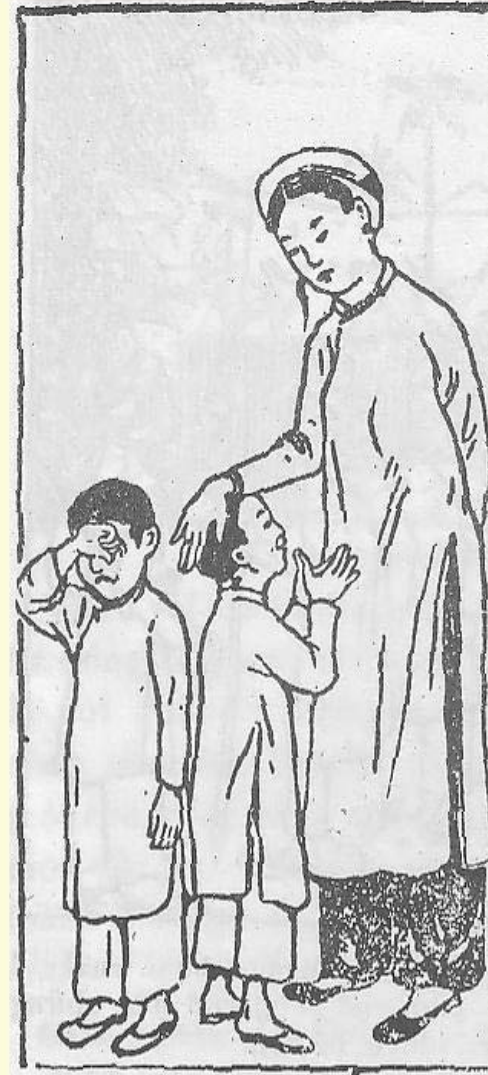
33 - *Chỗ quê hương đẹp hơn cả.*

Một người đi du lịch đã nhiều nơi. Hôm về nhà, kể quen người thuộc, làng xóm, láng giềng đến chơi đông lắm. Một người bạn hỏi: "Ông đi du sơn du thủy, thế tất đã trông thấy nhiều cảnh đẹp. Vậy ông cho ở đâu là thú hơn cả?". người du lịch đáp lại rằng: "Cảnh đẹp nhất tôi trông thấy đã nhiều, nhưng không đâu làm cho tôi cảm động, vui thú bằng lúc trở về chốn quê hương, trông thấy cái hàng rào, cái tường đất cũ kỹ của nhà cha mẹ tôi. Từ cái bụi tre ở xó vườn, cho đến con đường khúc khuỷu trong làng, cái gì cũng gọi ra cho tôi những mối cảm tình chứa chan, kể không sao xiết được".



Chỗ quê hương đẹp hơn cả.

34 - *Ngoan được khen, hư phải chê.*



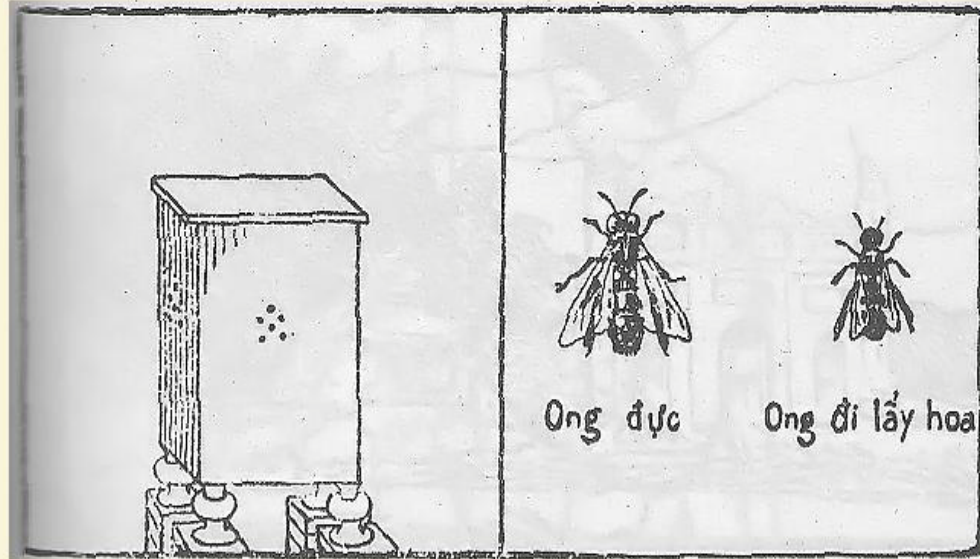
Đứa bé yêu mến cha mẹ, vâng lời thầy dạy, là đứa ngoan. Đứa bé kính nể anh chị, nhường nhịn các em, cũng là đứa ngoan. Đứa bé biết giữ lễ phép, ăn ở tử tế với cả mọi người, cũng là đứa ngoan.

Ngoan thì ai cũng yêu, cũng khen, cũng thương mến. Còn những đứa bé không kính mến cha mẹ, không nghe lời thầy dạy, không nhường nhịn anh em chị em và xấc láo với cả mọi người, đều là những đứa hư cả. Hư thì ai cũng ghét cũng chê, cũng mắng mỏ.

Vậy các trẻ con đứa nào cũng nên ăn ở cho ngoan ngoãn.

Ngoan được khen, hư phải chê.

35 - Con ong.



Tổ ong

Hai con ong.

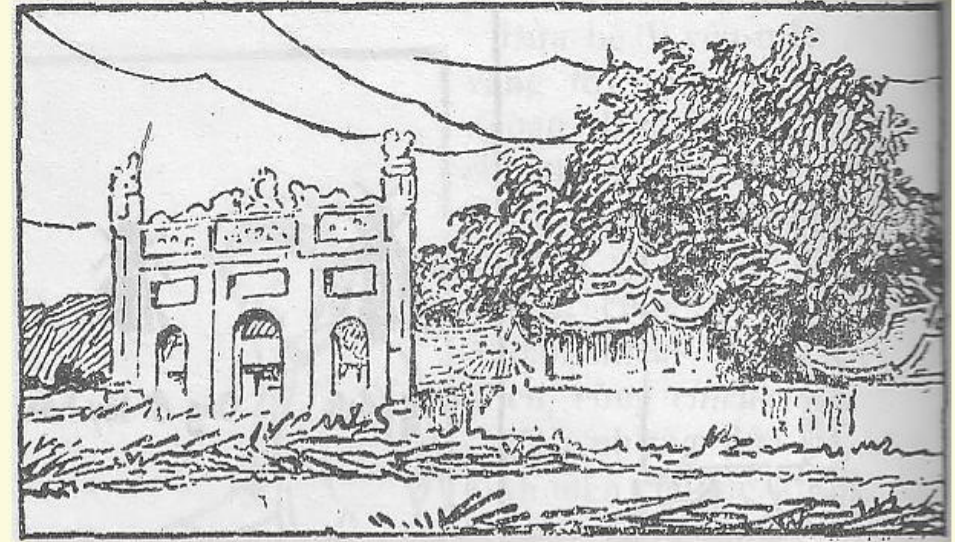
Người ta nuôi ong, phải làm tổ cho nó ở. Ong ở từng đàn. Những ngày nắng ráo, thì từ sáng đến tối nó bay đi tìm hoa, lấy nước mật hoa đem về làm mật, lấy phấn hoa đem về làm sáp.

Ta nuôi ong để lấy mật và lấy sáp. Mật để ăn, sáp để làm nến hay đèn cầy; ta lại còn dùng sáp ong để đánh các đồ đạc làm bằng gỗ cho bóng.

Ong có ngòi hay kim đốt đau; ai vô ý mà đến gần tổ ong, thường bị nó đốt.

Người ta nuôi ong để lấy mật và sáp.

36 - Ông Trần Quốc Tuấn.



Đền ông Trần Quốc Tuấn, ở Kiếp Bạc Hải Dương.

Hồi nước Việt Nam phải quân Mông cổ sang đánh, vua ta giao binh quyền cho ông Trần Quốc Tuấn. Ông đánh trận đầu, vì quân Mông cổ nhiều hơn quân ta, nên ông bị thua. Vua thấy thế mới bảo ông rằng: " Thế giặc mạnh lắm, trăm sự đánh nhau mãi khổ dân. Hay là trăm hàng cho dân khỏi khổ ?" Ông trả lời rằng: " Bệ hạ phán thế, thật là có bụng thương dân lắm; nhưng dám xin Bệ hạ biết cho rằng cái đạo làm vua, trước hết phải gìn giữ lấy giang sơn tiên tổ để lại cho đã. Nếu Bệ hạ muốn hàng, xin hãy chém đầu thần đi đã". Vua nghe nói thế, vững dạ, không nghĩ đến việc ra hàng nữa.

Nếu Bệ hạ muốn hàng, xin hãy chém đầu thần đi đã.

37 - Mấy lời khuyên về vệ sinh.



Mẹ bảo: Khi có mồ hôi chớ uống nước lã.

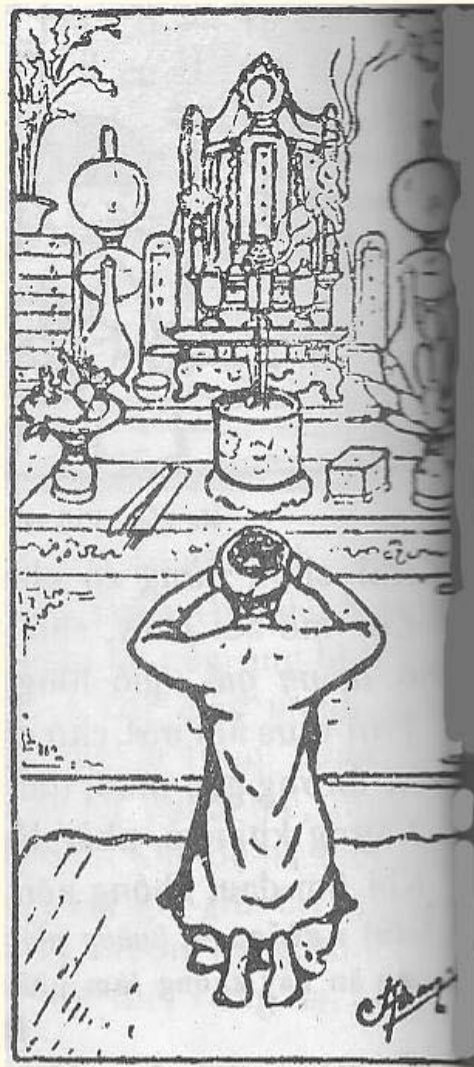
Khi chơi, đừng có chạy nhanh lắm.
Khi mồ hôi chảy, chớ có uống nước lã, chớ có đứng chỗ luồng gió. Trời mưa ẩm ướt, chớ có chơi đùa dầm chân ở dưới nước. Đi đường gặp mưa, quần áo ướt phải thay ngay.

Những khi ngủ, phải đắp bụng, ăn uống phải có điều độ.
Khi ốm đau, không nên ăn đồ độc: có kiêng có lành.

Khi có mồ hôi không nên uống nước lã.

38 - Ngày giỗ.

Trên bàn thờ, đồ đồng, đồ sơn bóng lộn, đèn nến sáng choang, khói hương nghi ngút, trông thật là nghiêm trang. Thầy tôi đứng ở trước, châm một nắm hương, cắm vào bình hương, lạy hai lạy, rồi quỳ xuống hai tay chắp để ngang trán, miệng lầm nhẩm khấn. Thầy tôi khấn và lạy xong, thì đến những người trong họ và chúng tôi cứ lần lượt vào lạy, mỗi người bốn lạy. Lễ xong một chốc hết tuần hương, thì cỗ bàn trên bàn thờ hạ xuống, dọn rượu, cà nhà hội họp ăn uống vui vẻ.



Khấn tổ tiên.

Khói hương bay nghi ngút.

39 - Bữa cơm ngon.



Cả nhà đang ăn cơm.

Cậu Tí đi học về một chốc, thì cha ở ngoài đồng cũng vác cày, dắt trâu về đến nhà.

Cơm đã chín. Mẹ và chị dọn ra để trên giường. Cả nhà ngồi ăn. Cơm dẻo, canh rau, chẳng có gì là cao lương mỹ vị. Nhưng cơm sốt, canh nóng, bát đĩa sạch sẽ, cả nhà ăn uống ngon miệng no nê.

Nhất là cha mẹ, con cái, trên thuận dưới hòa, một nhà đoàn tụ sum họp với nhau, thì dầu cơm rau cũng có vị lắm.

Cơm sốt, canh nóng, ăn ngon.

40 - Ông Lê Lai liều mình cứu chúa.



Ông Lê Lai bị quân Tàu bắt.

Vua Lê Lợi bấy giờ ở Chí Linh bị quân Tàu vây riết lắm; quân giặc sắp hạ được đồn, vua Lê tất bị giết. Vua mới hỏi tướng tá rằng: " Ai dám thay trẫm ra phá vòng vây, đánh nhau với giặc? Người ấy sẽ bị giặc bắt, còn trẫm thì nhân lúc giặc lui, mộ thêm quân, họp binh lại, mưu sự báo thù ". Ông Lê Lai ra nhận việc ấy.

Ông mặc áo ngự bào, cưỡi voi ra ngoài đồn, tự xưng là " Bình định vương " là hiệu vua Lê Lợi bấy giờ. Quân nhà Minh tưởng là vua Lê Lợi thực, xúm nhau lại bắt ông giết đi.

Ông Lê Lai liều mình như thế thành ra cứu được vua Lê Lợi thoát nạn, mà nhân đó nước ta mới được tự chủ, khỏi phải quân Tàu áp chế.

Ông Lê Lai cứu vua khỏi chết, cứu nước khỏi khổ.